

I *En nog mocro ook*

We moeten eerlijk zijn, maar dat kunnen we niet, dat hebben we nooit geleerd. We hebben geleerd om alles te vertellen wat op dat moment het beste uitkomt, wat de mensen het liefst horen, dus alleen maar brave dingen zoals: mooi weer buurvrouw, of nog braver: dag buurvrouw, geniet u ook zo van het mooie weer, ja toch? En dan knikt ze en lacht. Dat is precies de bedoeling. Je zou toch nooit zeggen: dag vervelende trut, ga je vandaag weer lekker verder met je stomme getrut? Dat zou je nooit zeggen, maar soms denk je het wel.

Of zo'n leraar op school. Je zegt: ja meneer, dat vind ik ook, het is best moeilijk maar ik doe mijn best, dat ziet u toch zeker wel? Maar je zegt niet: arrogante eikel, je denkt dat je alles beter weet, maar van mij kan je de schijt krijgen (en dan mag hij nog blij wezen dat je niet zegt: de tyfus, de kolere of de tfóe). Dat doe je niet. Nee, we zijn eerlijk in zoverre we eerlijk zijn. Niet meer en niet minder.

Zelfs niet in de moskee. Op het koranschooltje doe je precies wat de imam graag wil: stomweg teksten opzeggen, al die soera's in het Arabisch, een taal die je als Berber niet kent. Als je het niet goed doet, krijg je een klap voor je bek. Niet op je kont, want dat voel

je niet, maar midden in je gezicht. Dan gloeien je ogen, je neus, je mond, je oren; alles gloeit van haat tegen die man. Vernedering is het ergste wat er bestaat.

Maar je zegt niks en probeert te denken: hij doet het voor je bestwil, zoals pa altijd zegt. Maar eerlijk... nee. Je weet wel dat alleen de Arabische Koran goed is, omdat er dan geen verkeerde uitleg kan worden gegeven; en dat zal allemaal wel, maar waar kun je nou in godsnaam eerlijk zijn in dit rotleven!

Fadil keek naar buiten, naar de afgebladderde blinde muur van de bureu. Hij sliep in dit kamertje met zijn broer, Redouan; de etagewoning was maar klein, niet veel groter dan de cel waarin hij een half jaar vastgezet had omdat hij samen met zijn vriend Najib een supermarkt overvallen had. De eigenaar werkte niet echt mee, wat hij heeft moeten bekopen met een fikse hoofdwond, waardoor hij een week in het ziekenhuis moest liggen en aan geheugenverlies leed; hij kon zich niks meer herinneren van het laatste half jaar. Hij kon de daders niet aanwijzen, maar Najibs vingerafdrukken op de onderkant van de kassa leverden meer bewijs dan honderd ooggetuigen. Dat was dat. Maar nu was hij eindelijk vrijgekomen. Nou ja... vrij?

Hij zat niet graag bij zijn vader in de huiskamer, want het was altijd hetzelfde gezeur. Dat je moet gaan bidden, dat je een baan moet zoeken, dat je achter een

uitkering aan moet, dat je de keuken en de douche-
cel schoon moet houden, dat de antenneschotel bij-
na van het balkon valt.

Omdat Driss, zijn vader, zelf niet kon lezen en
schrijven, moest Fadil hem vaak met van alles hel-
pen. Vooral toen hij een eigen zaak begon. In een oud
winkelpand om de hoek had hij nu een stomerij, die
al aardig liep, maar de jongens mochten dáár niet ko-
men helpen, alleen thuis, met de papieren en formu-
lieren: de administratie. Het was zijn trots dat hij he-
lemaal alleen een zaak kon runnen. Anders zouden
de mensen kunnen denken dat zijn zoons de zaak
hadden opgebouwd en niet hijzelf, en dat zou hij niet
laten gebeuren. Hij had meer dan twintig jaar toma-
ten geplukt in het Westland. Na al die miljoenen to-
maten kon hij geen tomaat meer zien.

's Avonds zat hij op de bank naar de Marokkaanse
zenders te kijken en ondertussen krabde hij op zijn
kop, waarbij hij steeds weer die paar plukken haar
van de zijkant over zijn kale hoofd streek. Voor boe-
ren en luidruchtig keel schrapen schaamde hij zich
ook niet.

Boven de bank hing een groot, kleurig wandkleed
met een afbeelding van de Kaäba in Mekka erop, en
aan de andere muur hing de lioemia, de gebedskalen-
der, die Driss nauwkeurig bijhield. Op de tv en in de
vensterbank stonden grote, glimmende, goudkleuri-
ge vazen met de prachtigste plastic bloemen, in felle
kleuren.

Ze aten altijd tajine, want alle drie konden ze dat goed klaarmaken. Soms bracht Fadil iets mee van de Chinees, maar dat moest Driss niet omdat Chinezen volgens hem honden eten, en je bent wat je eet.

Redouan was er heel vaak niet omdat hij bij vrienden zat. Hij ontvluchtte het huis zo veel mogelijk.

Fadil zette maar weer eens een chaabi-cd'tje op, want die lekkere mix van allerlei muzieksoorten verveelde hem nooit. Hij had de cd zelf gekocht tijdens een vakantie in Marokko en had hem daar al bijna stukgedraaid. En als hij de muziek nu aanzette en op zijn bed ging liggen met zijn ogen dicht, dan waande hij zich in Marokko en zag hij de palmbomen, de vrije mensen, dat hele heerlijke leventje daar. Dan voelde hij zich net Cheb Khalid uit Algerije of Amr Diab uit Egypte, door wiens muziek je altijd het gevoel kreeg dat je erbij hoorde, dat je je in een ander soort leven bevond dan in het dagelijkse geklooi om je heen, in een eigen paradijsje van muziek. Daar luisterde hij nu liever naar dan naar Maroc-hop, want z'n hoofd stond momenteel niet naar zware thema's als politiek, discriminatie, aanslagen en noem maar op. Hoewel je je kop ook niet in het zand moest steken.

Even een sms'je sturen naar Abdoellah, misschien konden ze vanavond de stad ingaan. Op koopavond loopt half Marokko en half Turkije door de Spuistraat, en het is altijd leuk om iedereen te zien. Maar hij heeft geen zin meer in dat pubergedrag van met

een klein clubje jongens wat lopen klieren en mensen treiteren door tegen ze aan te struikelen, winkeliers uitdagen en het samenscholingsverbod proberen te ontlopen. En ook niet in dat oudemannengedoe: urenlang met een kartonnen koffiebeker in de snackbar zitten, ouwehoeren over niks, en de godganse dag heen en weer lopen terwijl ze de kralen door hun handen laten gaan van het snoer dat ze altijd bij zich hebben; dat snoer van de verveling, vies geworden van al dat gepeuter. Dat was allemaal niks voor Fadil.

Toen hij op internet streetclimbing had gezien, Le Parcours, was hij direct enthousiast. Hij was nou eenmaal een sportfiguur, behoorlijk getraind, een snelle voetballer, en hij droeg vaak een trainingspak. Hij had al veel goeie stunts uitgehaald: aan bruggen hangen en zo het water oversteken; van de ene dakgoot naar de andere springen; over de motorkap van een auto die voor het stoplicht stilstaat jumpen, zodat de bestuurder zich het leplazarus schrikt en verstijfd blijft zitten, terwijl jij allang weer over een muurtje bent gesprongen en boven op een schuurtje staat te smilen. Je kracht en je snelheid laten zien, dát is léven! Op zulke ogenblikken groeide zijn zelfvertrouwen en vergat hij de verveling en de saaiheid om hem heen. Bovendien leek het hem ideaal als je met zoveel behendigheid uit de handen van de politie kon blijven.

Zijn vriend Abdoellah kon niet meedoen omdat